

ΙΛΙΣΣΟΣ

ΔΕΛΤΙΟ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΗΣ ΙΔΕΟΛΟΓΙΑΣ

4

ΙΟΥΝΙΟΣ 1945 * Κ. ΟΛΗΓΑΙΟΣ * ΤΣΩΡΤΣΙΛ 14 ΑΘΗΝΑΙ

ΠΟΛΙΤΕΥΜΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Ο τελευταίος πόλεμος και η ζωρότητα της κοινωνικής επανάστασης έφεραν τρικυμία και σάλο στα βάθη των ψυχών και στις κλιζες της σκέψης. Τρικυμία και θύελλα, που σπάζει τα κλαδιά του ανθρώπινου δέντρου, το ταραζει δλόκορμο και πάει να το ρίξει κάτω ξεριζωμένο.

Απελιπμένη ή ανθρώπινη μονάδα ζητάει σανίδα σωτηρίας. Από δεξιά και από αριστερά άγρια, τερατώδη κύματα χτυπούν το αδύνατο καράβι. Ο νους ο τιμονιέρης, ο τραγικός καπετάνιος, πασκίζει, όλο πασκίζει να κρατήσει γραμμή, να ξεκρίνη, στεριά.

Τί θα κάνουμε; Ποιό θα τραβήξουμε; Αριστερά; γκρεμός. Δεξιά; γκρεμός. Στη μέση; στής «γκαμήλας» το δρόμο; Ποιός είναι; Αβασιλευτή δημοκρατία; Έτσι που άνοιξε τώρα η πληγή και πάει να γαγγραινώσει, σώζουν καταπλάσματα και αλοιφές; Μά πάλι τα δουλέψη μαχαίρι; Να μεινουμε μισερói και ανάπηροι; Δεν υπάρχει έλπιδα;

Υπάρχει. Είναι η ανθρωπιστική πολιτεία. Μά τι φροδοτο είναι αυτό πάλι, που βγήκε στη μέση για τις αμαρτίες μας; Έχει καμιά βάση; Τι είναι; θεωρίες, ουτοπίες, αεροβασίες, νεφελοκοκυγίες; Δυό άρχοντες; Τι παραμύθια είναι αυτά; Ποιό ξανακούστηκε;

Γιά ν' αρχίση κανείς από την τελευταία άπορία, πρέπει να δοθή ή πληροφορία, ότι το πολίτευμα δυό αρχόντων δεν είναι νέο. Στάθηκε στην Ελλάδα, στην Αθήνα και στη Σπάρτη, σαν κυβέρνηση δυό λειτουργιών σ' ένια μορφή. Ακόμη και στην Εύρώπη, έν τι μέτρο, σαν κυβέρνηση δυό έθνοτήτων. Είναι λοιπόν πολίτευμα με ιστορική βάση.

Δέν είναι όμως το ζήτημα της ιστορικής πλευράς που του δίνει αξία. Το πολίτευμα των δυό αρχόντων εκφράζει με τον έγκυρότερο τρόπο τον πραγματικό κοινωνικό ρυθμό. Διότι ο ρυθμός αυτός, ή κοινωνική ζωή, είναι διφυής, οικονομική και πνευματική. Όπως διφυές είναι και το κοινωνικό κύτταρο, ο πολίτης, ο άνθρωπος, που είναι σώμα και ψυχή, ζώο και πρόσωπο. Όπως διφυής είναι ή οικογενειακή πολιτεία, όπου ο άντρας είναι ο οικονομικός αρχηγός και ή γυναίκα ο αρχηγός της άγωγής.

Αυτή ή διφυής ύπόσταση έχει ανάγκη διαρκούς άγώνος ίσορροπίας. Ο άγώνας αυτός για κάθε άτομο, δεν είναι ούτε άγώνας επικρατήσεως της ψυχής επί του σώματος, ούτε άγώνας επικρατήσεως του σώματος επί της ψυχής. Αν πετύχει μία μονόπλευρη κυριαρχία, πάει ο άνθρωπος. Απομένει σαν καράβι χωρητό άπ' το ένα πλευρό.

Χρειάζεται συνεργασία, συλλειτουργία, όμοτιμία. Αυτό το καθεστώς φυλάει τον άνθρωπο σ' όλο, δλοκληρωμένο, πλήρη, ίκανοποίημένο. Αυτό το καθεστώς ασφαλίζει τη γαλήνη της οικογένειας, το σίγουρο άρμένισμα του κρατικού σάφους. Όσο στην έσωτερική πολιτεία του ατόμου χρειάζεται αυτή ή διότιμη συλλειτουργία, προσώπου και ζώου, σκέψης και όρεξης, ψυχής και κοιλάδας, τόσο στην προβολή της ατομικής πολιτείας, στη μεγαλωμένη πολιτεία, χρειάζεται ή ίδια διότιμη συλλειτουργία. Πώς όμως θα έπιτευχθή, όταν ύπαρξη ένας αρχών; Ένας κύκος ψηλά που δίνει ή παίρνει την εύλογία του, κατά τις εισηγήσεις των πέριξ και την ατομική του κρίση, πάντοτε μονόπαντη κορφή μιας ομάδας; Το πολίτευμα του ενός έχει μέσα του τις προϋποθέσεις κάθε άνωμαλίας, εφόσον υπάρχει πάντοτε ή σιδερένια διακρίση δυό ίσοτίμων λειτουργιών στην πραγματικότητα.

Χοιιάζονται δυό αρχόντες. Ο Οικονομικός και ο Έθνικός (ήθικός). Ίσοτίμοι απόλύτως. Αίρετοί. Και κοντά τους σώμα αίρειτων αντιπροσώπων όλων των μερικών κοινωνικο-εθνικών λειτουργιών.

Αυτό είναι το ασφαλέστατο πολίτευμα, το στηριγμένο εις την φύσιν του ατόμου, της οικογένειας και της κοινωνικής πολιτείας, το βεβαίωτατο πολίτευμα, που έγγυάται άπρόσκοπη λειτουργία και ασφαλίζει το απαραίτητο συνάστημα της γενικής ίκανοποίησης. Το πολίτευμα που κατεργάζεται την ανθρωπινή ευγένεια και την άλτρουϊστική αξιοπρέπεια. Που καθιστά γαλήνη την ψυχή και τη διάνοια. Το πολίτευμα της «ξανθής άρμονίας», το πολίτευμα του έλληνικού μέτρου, το ανθρωπιστικό πολίτευμα.

ΑΝΘΡΩΠΙΣΜΟΣ

Άρμονία, συνεργασία, συλλειτουργία, συμβόηθεια των δυό απόλυτων αρχών, μονάδας-ομάδας, πνευματος-ύλης, λόγου-όρμης. Άμοιβαία κατανόησης, συγκατάβασις, παραχώρησης, χάρις. Σεβασμός, φιλία, ένωσις. Έλευθερία-Άγάπη. Άτομον, οικογένεια, έθνος υπέκουν εις δυαδικήν κυβέρνησιν. Κράτος δυό αρχόντων, Άγωγής και Οικονομίας: ασφάλεια του ίσοτίμου συλλειτουργικού ρυθμού. Όργάνωσις των μηχανών εις την ανθρωπιστικήν υπηρεσίαν. Ανθρωπινή αξιοπρέπεια άπορρέουσα εκ της συνειδητής δυναμικότητας του ατόμου. Ανάλογος προσαρμογή και ανάπτυξις (εύγενής άμιλλα βελτιώσεως) με βάσιν το ζεύγος των έννοιων Έλευθερίας-Άγάπης.

ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟΣ

Φιλελεύθεροι της άριστερας. Πρεσβεύουν τις αρχές της άριστερας: ομάδα και πράγματα, δηλ. ομάδα (αξιώσεις του συνόλου), υλισμός (σωματική ζωή, ποσοτική ανάπτυξις), ζωτική όρμη (αίτια των πράξεων). Επιδιώκουν τους σκοπούς της άριστερας: κοινωνικο-οικονομικό κράτος, που έπιτάσσει ύποχρεωτικώς δραστηριότητα χάριν του ομαδικού συμφέροντος, υπεύθυνο για την ζωή των ατόμων, που λειτουργεί και επιβάλλει τις έπιταγές της μαζικής όρμης. Αρχηγός ή ομάδα, ούραγός το άτομο. Μέσα έπιβολής των αρχών και επιδιώξεως των σκοπών: ήπια, διάδοση των άριστερων αρχών δια πειθούς, προπαγανδισμού, άβιάστου εξελίξεως, έλευθέρας θελήσεως, ψήφου.

ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΜΟΣ

Επιδιώξη έπιβολής των αρχών και πραγματοποίησης των σκοπών της άριστερας δια της βίας. Όργανωμένη, άνηλής, τρομοκρατική έπίθεση στο πολεμικό, οικονομικό, πνευματικό, ήθικό πεδίο: κύριοι στόχοι: ο όρθος λόγος, ο ήθικός νόμος, ή προσωπική κυριότης. Απάλειψις της δεξιάς μειοψηφίας, δυναστικός δλοκληρωτισμός. Άπολύτος αρχή: ή άπόρρευσις της μαζικής όρμης εκ της κοσμικής ρευσθης άτέγκτου «πραγματικότητας».

ΦΑΣΙΣΜΟΣ

Επιδιώξη έπιβολής των αρχών και πραγματοποίησης των σκοπών της δεξιάς δια της βίας. Όργανωμένη, άνηλής, τρομοκρατική έπίθεση στο πολεμικό, οικονομικό, πνευματικό, ήθικό πεδίο: κύριοι στόχοι: ή ζωτική όρμη, ή έλλογη πράξη, ή μαζική κυριότης. Απάλειψις της άριστερας μειοψηφίας, δυναστικός δλοκληρωτισμός. Άπολύτος αρχή: ή άπόρρευσις της προσωπικής θελήσεως εκ του ατάνιου άναλλοιώτου άτέγκτου «θείου».

ΑΝΑΡΧΙΣΜΟΣ

Καμμία αρχή. Κανείς σκοπός. Άρνησις τάξεως και νόμου. Χωρισμός, διάσπασις, διάλυσις. Δυναμίτις. Διαρκής κατάσταση επαναστάσεως. Άπόλυτος ροϊσμός. Άπιστία, άδιαφορία, πάρωσις, μίσος, έξουθένωσις. Άνυπαρξία σιουδήποτε κράτους. Άπόλυτος άδιανόητος έλευθερία. Άγναστικισμός, άνηθικισμός, συρρεαλισμός. Άυτοεκατάλειψις. Μηδέν.

Στον άνωτέρω πίνακα βρίσκονται συνεπτυγμένες και σε άμεση αντίπαροβολή οι πολιτικές ιδεολογίες, που είχαν έκτεθη ήχο πλατύτερα στο πρώτο φύλλο του «Ιλισσού». Ο καθρέφτης αυτός παρουσιάζει έκτυπα τις στοιχειώδεις και χαρακτηριστικές άντιθέσεις και σκοπεύει να κατατοπισή τους άναγνώστες του «Ιλισσού» που δεν έλαβαν το έξαντλημένο 1ο δελτίο και να στερεώση γενικά στις άντιλήψεις τη θέση των πολιτικών έννοιων. Βλέπει κανείς στον πίνακα καθαρά και στη φιλοσοφική τους ρίζα, τις αρχές και τους σκοπούς που επιδιώκει κάθε ιδεολογία, γνωρίζει τη θέση της κάθε μιας σε σχέση προς τις άλλες και βλέπει πώς ο αναρχισμός είναι προεκπαση των κάτω κλάδων άριστερας και δεξιάς, και ο ανθρωπισμός προεκπαση των άνω κλάδων.

Άκόμη μένει να γνωρίζη πώς στην πραγματικότητα υπάρχουν διάφορες άποχωρεσις. Ίσχυρά πρόσωπα έλκουν γύρω των ομάδες πολιτών έξ ύπολογισμού ή συμπαθητικής ίδιουσυχρασίας και ίδρύουν κόμματα-κράματα διάφορων αρχών, νόθες ιδεολογίες με σκοπούς συμφέροντος των οπαδών (κομματικό συμφέρον), που συχνά πέρνουν τον τύπο κλίμακας, φατρίας.

ΑΠΟ ΤΗ ΣΚΟΠΙΑ ΜΑΣ

Όργανωσις. Μας πρώτον: Είναι ανθρωπιστική όργάνωσις; έταιρία; και ποιό την άποτελοϋν; Και άπαντα; Δέν είναι όργάνωσις ή έταιρία κλπ. και δέν την άποτελεί καμμία ομάδα όνομάτων, κανένα έπιτελετον. Τι είναι; Είναι ιδεολογία που βρίσκεται στο ύποσυνείδητο κάθε ανθρώπου, και που ο «Ιλισσός» άγωνίζεται να την κάνει συνειδητή. Προς τον σκοπόν αυτό την παρουσιάζει άσθηματοποιημένη, θεμελιωμένη και τυπικά την αναλύει και τη φωτίζει με δλους τους τρόπους της σκέψης. Οπαν ή ανθρωπιστική ιδέα γίνει συνει-

δητό κήτημα, τότε αυτόματως άποτελεί «ανθρωπιστική ένωση». Εις το έξωφωσ μιας τοιαύτης ανθρωπιστικής ένωσης και καρποφορία ο σκοπός της πρακτικής έφαρμογής, αυτό το όλοστον ο «Ιλισσός» απέρνει και καλύτερα.

Άνδρωπος και πρόσωπο. Άλλοι αναγνώσται μας είπαν ότι το θέμα περί του «προσώπου», το όποστον έδημοσιεύθη στο 2 φύλλο του «Ιλισσού», ήταν «θαράν». Πράγματι θαράν, άφου ήταν θεμελιος λίδος. Η έννοια, του προσώπου είναι βασική έννοια, που άν δέν γανευθή καλά και δέν ξεκαθαρισθή στο συνειδητό χώρο, μής σκέψης (πράγμα που φυσικά δέν μπορεί να γίνει εύκολα και άμέσως), δέν μπορεί ύστερα να στηριχθή και να συνειδητοποιηθή ο ανθρωπισμός, σαν

